

ספר

חוקות העפוי"ם בהלכה

פולקת פל הדברים הנכנסים תחת סוג זה מלוקט משולחן ערוך וספדי שאלות ותשובות והפוסקים.

נהן ג' עיקרים:

- א. שם היהודי.
- ב. לשון היהודי.
- ג. מלבוש היהודי.

הוי"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעיי" מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפיית המצות השלם (וי' חלקים): גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שוי"ת זבחו זבחי צדק (על הלכות שוי"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוזות שלום (על הלי מזוזה); מנחת שלום (הדרכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכוי"ם ו"סימילאקי"); נפש ישעיי (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס

ברוקלין יצ"ו

שנת תשמ"ח

נחיצות הספר

לא נפליג אם נאמר שאין כמעט דבר בעולם בזמנינו שצריך כל יהודי להיות בקי בו כמו דיני הליכה בחוקות ודרכי הגויים" הוא יסוד כל היהדות ועמוד כל בית ישראל כאשר אפרש!

ידוע לכל הבקיאין קצת במאורעות המתרחשות בעולם, שמאז היתה ישראל לגוי לא היתה עם ישראל במצב כה מסופן מפנת הרוחני (וגם הגשמי — בצד) כמו היום הזה.

טימוע והתערבות בגוים על ידי חיתון בין ישראל לגוי וחשבון הסטטיסטי מעיד יותר מאלף ראיות עבדה ורה שלחשבונם נופלים ברשת העכו"ם בכל שנה אלפים נפשות מישראל, ומוכן שדבר זה ממוטט יסוד כל היהדות כולה.

ואל יהין שום אדם לחשוב כי לא לו נוגעין הדברים כי בחוג שלו ברוך ה' אין רואין את זה, דע לך אהובי אחי יקירי! שעל זה כבר נזכרנו "איזהו החכם הרואה את הנולד" ועולם היהדות נחשב לסולם גדול אשר ראשו בשמים ורגלו מגיע ארצה וכל יהודי עומד על מעלה אחד מסולם הלזה ואינו זו ממקומו לרדת תחתיו פנין שאחר (השפל ממנו במדרגה) עומד שם וברגע שנתפנה המקום אז מיד יורד שם.

והנמשל בזה דכלל ישראל שלשלת אחת ארוכה וכגוף אחד בעל אברים מרובים ובהתקלקל אחד על כרחק השפעתו ניפרת על האחרים, וכמאמר השגור בפי הצדיקים כאשר חסיד וישר לובש לבוש מודרני במדינת פוילין אז ישראל גרוע במדינת אשכנז (דייטשלאנד) הולך לשמד, ובחר רישא

גופא גריר, וכן דרשו מקצת רבותינו על נח שאילו היה בדורו של אברהם היה צדיק יותר, ואם על הצדיקים מגעת ההשפעה מה יענו פשוטי העם.

ואין שום אחד יוכל לומר זכיתי לפי ומובטחני שכל יוצאי חלציי עד סוף כל הדורות יעמדו איתן חזק על כל פנים כמו שהוא עכשיו, לא אמריי אכשור דרי, ועל כן מה שהקצינים שבעם יורדים ירידה בטר ירידה פלאות, רישומו ניכר בכל היהדות כמו שכתב לעיל כי המקולקל ביותר נשתמר, ושל אחרי במעלה נעשה עכשיו המקולקל, ושלמעלה ממנו יורד למדריגתו וכן למעלה כל אחד בלי יוצא מן הכלל זו קצת ממצבו אך לא ביהדותו על כל פנים במצבו שנקנס לעולם המנוסה בנסיונות עצומים יותר ממה שהיה עד עכשיו. ומהו הגרמא בנזקין תהלוכות בדרךפי הגויים והדמות למעשיהם המתועבים כל שמתדמה להן יותר בלשון-מלבוש-ושם, מתקרב להן יותר, ועל ידי התקרבות בא התחנות וכמו שגזרו חכמינו זכרונם לברכה על פתן ובישולן משום קורבה שמביא לידי התערבות בהם ה"ה בזה.

אולם בעבור שראינו כי "עניני חוקות הגוים" מפורזין מאד בספרי הפוסקים ואין פנאי לחפש חופש מחופש, אמרנו לטובת ותועלת הרבים שהוא באמת צפור נשמת ישאל ללקט הנפירות אל מקום אחד כדי שירויץ הקורא בו ויבין את אשר לפניו לעלות או ליחלל.

ובזכות זה נזכה במהרה לקבוץ גליות וליקוט הנדחות מקצות תבל והתרוממות קרן התורה וישאל, במהרה בימינו אמן.

ספר

חוקות העפוי"ם בהלכה

חומר איסור הליכה בחוקות העמים

פתיח דבר :

בהיות שהחיבור מיוסדת לעקור ולשרש אחר מנהג (קרי גיהנם) השורש פורה ראש ולענה שנשתרש פה באמעריקע וגם בארץ ישראל ע"י אנשים קלי הראש לגדל בלורית אשר איסורו נוכעת מאיסור הליכה בחוקות העמים כמבואר ברמב"ם ושולחן ערוך ושאר אחרונים. על כן אמרתי להעתיק קוצר אמרות טהורות שיצאו מלב טהורים עד היכן איסור הליכה בחוקותיהם מגעת אשר תחילתו איסור בעלמא וסופו פליה רוחנית רחמנא לצלן שרפת הנשמה והגוף קיים.

התבוללות ושמד וטימוע בין העפוי"ם —

רחמנא לצלן !!

א כמודה להם (לעפוי"ם) ונמשך אחריהם:

מלבוש המיוחד להם ופירשו הישראלים ממנו משום צניעות או מפני דבר אחר... כיון שנתמיד להם מפני פריצות ופירשו הישראלים ממנו מפני יהדותן אז כשלוכבשין הישראלים נראה כמודה להם ונמשך אחריהם (מהרי"ק סימן

ב צריך להתבדל בכל מנהג שנתחדש להם:

העיקר שבכל מה שמיוחד להם צריך הישראל להיות נבדל מהם אף על פי שאינו נזכר בדברי רבותינו זכרונם לברכה פי חכמינו זכרונם לברכה הזכירו הדברים שהיו נוהגין העכו"ם באותן הימים וה"ה בכל מנהג העכו"ם שנתחדשו בכל הזמנים שצריך הישראל להיות מובדל ממנהגם במלבוש, במנהג, בדיבור, והכי איתא להדיא בספרי פרשת ראה (פ"ח יורה דעה סימן קע"ח).

ג אם נוהגין כעכו"ם דינם כעכו"ם:

ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, (פרשת קדושים) אם מובדלין אתם מן העמים הרי אתם לשמי ואם לאו הרי אתם של ובוכדנצר מלך בכל ונחביריו (תורת כהנים פרשת קדושים פרק אות י"ב).

ד נענש בהשמדה רחמנא לצלן כעכו"ם:

כתיב בקרא (דברים י"ב ל') "השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך" ופירש"י בזה הלשון: אחר שתראה שאשמידם מפניך יש לך לתת לב מפני מה נשמדו אלו מפני מעשים מקולקלים שבדיהם אף אתה לא תעשה כן שלא יבואו אחרים וישמידוך. עד כאן לשונו.

ה התקרבות להם גורמת לעשות פמותן:

אמרו חכמינו זכרונם לברכה בזכות ג' דברים יצאו אבותינו ממצרים שלא שינו בגדיהם ושמותם וההתקרבות שלהם גורם לעשות כמעשיהם כדכתיב ויתערכו בגוים

וילמדו ממעשיהם ולכן צוה בוראנו להבדיל אותנו כמו שכתוב ואבדיל אתכם מן העמים (חכמת אדם כלל פ"ט).
 ללכת בחוקות הגוים ולהדמות להם בדבר מהדברים
 מכשול גדול וחוץ נפיק מיניה ודאי (אלה המצות מ'
 תקמ"ז).

שָׂכַר לְהַמְתַּרְחֵק מִחֻקֹּת הַגּוֹי

א הַמְתַּרְחֵק זֹכֶה לוֹ וְלִזְרָעוֹ אַחֲרָיו:

המתרחק מכל הנהגותיהם ומכל נימוסיהם וישים כל לבו
 ומחשבותיו אל השם יתברך במצותיו היקרות נפשו בטוב
 תלין וזרעו יירש ארץ. (חינוך מצנה רס"ב דבר המלך).
 ו מי שעובר וטוב לו — הוא אריכת אפיים:

אוי לעינים שפך ראות אשר בעונינו הדור נפרץ ועושין
 כל התאמצות להתערב בגוים וקא היפך המבואר הן
 במלבושם, ובמנהגם, ובמהלכם, ברוח הוא וברוך שמו הסובל
 ומעלים עין מסוררים אבל הקדוש ברוך הוא מאריך אפיים
 וגבה דיליה ואחריתו כיום מר רחמנא ליצילן, עד פאן
 לשונו (דבר המלך שער ב' פרק ל')

ז הַמְתַּרְחֵק — קְדוּשַׁת ד' עָלָיו — אֲשֶׁרֵינוּ בָּזָה וּבָבָא:
 אשרי תמימי דרך ההולכים בדרך ד' ומקבלים שכר על
 ההליכה בדרך הטוב... ונהולף בשינוי אשרי שלו ככה בטוב
 תלין וזרעו יירש ארץ (דבר המלך — שם).

דְּבָרִים שֵׁישׁ לִיזְהָר מֵהֶם
מִטַּעַם חוֹקוֹת הַגּוֹיִים

פֶּרֶק א'

הַתְּבַדְלוּת בַּמַּלְבוּשׁ

א צָרִיךְ לִהְיוֹת מוּכָרָל מֵהַעֲכוּ"ם בַּמַּלְבוּשׁוֹ וּבִשְׂאָר מַעֲשָׂיו (רמב"ם הלכות עבודה זרה פֶּרֶק י"א, חינוך מצוה רס"ב, סמ"ג לא תעשה ו', טור יורה דעה קע"ח, שולחן ערוך נרמ"א שם).

ב וְעַיִן בְּחִינוּךְ (מצוה רס"ב) שֶׁפָּתַח בְּזֶה הַלְשׁוֹן: מִשְׂרָשִׁי הַמַּצְוָה כְּדִי לְהַתְּרַחֵק מֵהֶם וּלְגַנוֹת כָּל הַנְּהַגוֹתֵיהֶם וְאֶפִּילוֹ בַּלְבוּשׁ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

ג וְאֶפִּילוֹ בְּשִׁבִיל מַלְבוּשׁ אֶחָד שְׁלוּבֵשׁ כְּמוֹתֵן עוֹבֵר בְּלֹאוֹ זֶה אֶפִּילוֹ נִיכָר בִּשְׂאָר מַלְבוּשָׁיו שֶׁהוּא יְהוּדִי (שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת דְּבָרֵי חַיִּים חֶלֶק א' יוֹרֵה דְּעָה סִימֵן ל', מִסְּקֵנַת עֶרְךָ שִׁי יוֹרֵה דְּעָה קע"ח, וְדַעַת בְּרִית מִשָּׁה סמ"ג לא תעשה ג' אוֹת ד').

ד לֹא יִלְבַּשׁ בְּגָד הַמְּיוֹחָד לָהֶן וּפָרְשׁוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים מִמֶּנּוּ מִחֲמַת צְנִיעוֹת אוֹ דָּבָר אַחֵר וְכוּ' וְנִרְאָה כְּמוֹדָה לָהֶם וְנִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶן, (חֲכַמַת אֲדָם כָּלֵל פ"ט אוֹת א').

ה וְלִכֵּן אֵין לְתַמוּהַ עַל כָּל אֲרָץ אֲשֶׁכֶּנּוּ שֶׁמַּלְבוּשֵׁיהֶן דּוֹמִין לְמַלְבוּשֵׁי הַעֲכוּ"ם שֶׁמַּעוֹלָם לֹא שָׁנוּ בְּגָדֵיהֶם, וְגַם יְדוּעַ שְׂאָף עַל פִּי כֵּן מְשׁוֹנָה קִצַּת מִבְּגָדֵיהֶם שְׂאֲרוּכִים מַעֲט יוֹתֵר וְרַחֲבִים מִשְׁלַ עֲכוּ"ם אֲכָל בְּמַדִּינָה שֶׁכָּבֵר שִׁינוֹ אֲבוֹתֵינוּ

בגדינו מבגדיהם יהיה הטעם מה שיהיה מכל מקום כיון שפבר שינו העובר ולובש בבגדיהם לוקה (שם).

ו הגאון שר התורה מורנו הרב ר' יהונתן אייבשיץ זכר צדיק לברכה (בספר יערות דבש דרוש י"ב) וזה לשונו, בעוונותינו הרבים מן לבושי גוים למדו שכל הצנאר ערום מבלי לבוש וגילוי שער, הנני מתרה בכם הסירו הדבר הרע הזה כי אשה אשר צווארה ערום לבסוף לטבח יוכל וכו' ולא ינקה מדינה של גיהנם ועונשה קשה מאוד כי היא חוטאת ומחטיאה אחרים, עד כאן לשונו.

ז עוד חרשים מקרוב באו במנהג חדש של עכו"ם שמהפכין ומניחין צד שמאל של הבגדים על צד הימין צו ציקנפלען ובזה מגברים השמאל על הימין בעוונותינו הרבים, עד כאן לשונו. (מכתב הגאון הקדוש מהר"ם מרימינוב זכר צדיק וקדוש לברכה) ועיין מה שהאריך בזה בספר קדושת יום טוב פרשת אחרי, ובספר תולדות ב' דמרגלא בפומא דאביו בעל ייטב לב זכר צדיק וקדוש לברכה להזהיר עבדה זרה בכל עת להגביר הימין על השמאל במלבושים וכדומה).

צרות ישראל עי"ז:

ח זאת יאמינו באמונה שלימה כי בזמנינו כל הרעות המעוררים על היהודים רחמנא ליצלן הוא רק מחמת יצר לב האדם יטהו להנאה ותאוה לילף בחוקות ולבושי העכו"ם אשר נאסר עלינו בתורה נביאים ופיתוכים פענין שנאמר ובחוקותיהם לא תלכו, ומבואר בכל מפרשי התורה כי הפסוק נאמר על מלבושי העכו"ם (אגרת הקדש מהר"ם מרימינוב נדפס בריש הספר דברי מנחם).

ט וינען כי גבה דרפי העם מדרפי ד' מתקרכים בחוקות העכו"ם ועל ידי זה אז הקנאה בוער בעכו"ם על עמינו בני ישראל ובפטרט על הנשים הלובשות מלבושי פריצות אשר כמעט לא ניכר בין עברית לישראלית להבדיל (שם).

י והנה הרבה קהלות קדושות במדינתנו פולין אשר עיניהם ראו הרעות הגדולות אשר צמחו מסיבה הנזכר לעיל ושמו לכם לעמוד בפפץ ולגדור גדר וסייג אשר לא יראה ולא ימצא שום איש או אשה בחור ובתולה גדולים וקטנים אשר יעלה עליהם חס ושלום שום מלבוש הדומה למלבושי עכו"ם וכאשר אני שולח לכם מהכרוז בקהילה הקדושה קראקע, (שם).

יא ואם גזרו שמי שלא ילבש מלבוש עכו"ם יהרג כתב השף ביורה דעה (קנ"ז סימן קטן י"ז) דיהרג ואל יעבור ונהירנא בשגזרו פה קהילה קדושה ווילנא בעת המלחמה שילבשו היהודים מלבוש עכו"ם ושמצתי מפי הגאון החסיד זכרונו לברכה (הגר"א) שאמר שיהרג ואל יעבור, ואף שדבר זה צריך עיון גדול על כל פנים צא וראה כמה גודל האיסור בזה וכל בעל נפש ישים הדברים בלבו.

יב ואפילו מלבוש אחד שלהם אסור ללבוש אף על פי שניכר בשאר מלבושיו שהוא יהודי. (שאלות ותשובות דברי חיים חלק א' יורה דעה סימן ל').

יג אחד אנשים ואחד נשים — ובכל מקומות שהן:

כתב בשולחן מלכים (סימן ג' הלכה למשה ג') ונה

לשונו:

ובחוקותיהם לא תלכו, ולא זו כולל האנשים והנשים כי הוקשה אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, וחומר איסור זה ועונשו גדול מאוד כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים שבני וכןות ישראל מחויבים להיות מצוינים במלבושיהם ואותן הלובשים במלבושי נכרים מפני שרוצים להדמות לנכרים דינם כמומרים ונחשבים פעכו"ם (טוב טעם נדעת קמ"א סימן קפ"ח) ומה מאוד פשטה המספחת לא עלינו בנשי עמינו אשר לובשים בגדים במלבושי הנכרים ואפילו ניפרת בשאר מלבושים שהוא יהודית ורק מלבוש אחד הוא פעכו"ם שמורה על מניעת הצניעות עוברת על לאו זה (דברי חיים חלק א' יורה דעה סימן למ"ד) וכן חדשים מקרוב באו תלמידי חכמים ואנשי השם אשר בביתם והעירם הולכים מלובשים בפשרות ובימי הקנין שנוסעים למקום מעינות הרחצה אשר בארצות הרחוקות הם מתלבשים במלבושי נכרים בעוונותינו הרבים, תקנתם קלקלתם כי מבקשים שם לתקן עצמם ברפואות הגוף ואוי להם כי מקלקלים בנפשם בזה, ואם כי היתרם בפייהם כי במקום חולה לא גזרו, אמנם טעו בכפילא ראשית כי בחולי שאין בו סכנה בנדאי לא הותר דבר זה, שנית שאין להם הכרח לשנות מלבושם והשם יתברך ירחם על פליטת עמו ישראל (ועין דרכי תשובה יורה דעה סימן קע"ח סמן קטן י"ט):

יד סדר נאה באופן הלבוש לכל יהודי פשר מספר קיצור שלחן ערוך (סימן ג') וזה לשונו:

אין הולכין בחוקות עובדי כוכבים ולא מתדמין להם, לא במלבוש ולא בשיער וכיוצא בהן שנאמר ולא תלכו בחוקות

העפוו"ם, ונאמר ובחוקותיהם לא תלכו, ונאמר השמר לך פן תנקש אחריהם, לא ילבוש מלבוש המיוחד להם לשום גאות והוא מלבוש שרים, ולדוגמא, הא דאמרין בגמרא דאסור לישראל להתדמות להם אפילו ברצועות המנעול שאם היה דרכם לקשור כף ודרך ישראל בענין אחר או שהיה מנהגם להיות להם רצועות אדומות ושל ישראל שחורות משום דצבע שחורה מורה על ענוה ושפלות וצניעות, אסור לישראל לשנות, ומזה ילמוד כל אדם לפי מקומו ושעתו שהמלבוש העשוי ליוהרא ופריצות לא יעשה הישראל פן אלא מלבושיו יהיו עשויין בענין המורה על הכנעה וצניעות, הכי אמרין בספרי שלא תאמר הואיל והן יוצאין בארגמן אף אני אצא בארגמן הואיל והן יוצאין בקלוסין (פירוש כלי זיין) אף אני אצא בקלוסין, שדברים הללו דברי שחץ וגאון הם ולא באלה חלק יעקב, אלא דרכם להיות צנועים וענוים, ולא לפנות אל רהבים, וכן כל דבר שנהגו למנהג ולחוק דאיכא למיחש שיש בו שמץ עפוו"ם לא יעשה הישראל פן, וכן לא יגלח ולא יגדל שערות ראשו כמו הם אלא יהיה מוכדל מהם במלבושיו ובדיבורו ובשאר מעשיו כמו שהוא מוכדל מהם במדעו ובדעותיו וכן הוא אומר ואכדיל אתכם מן העמים (יורה דעה סימן קע"ח).

לא ילבוש בגדים יקרים כי דבר זה מביא את האדם לידי גאון ולא בגדים פתוחים מאוד או מלוכלכים, שלא יתפזה בעיני הבריות אלא יהיו לו בגדים ממוצעים ונקיים (רמב"ם ב"פ מהלכות דעות) לעולם ימכור אדם אפילו קורות ביתו ויחזק מנעלים לרגליו (אורח חיים סימן ב')

טו דברים נפלאים בענין שם-לשון-מלבוש, בספר שלחן
מלכים (סימן ג' בטעם הצבי), וזה לשונו

שם

ולא מתדמים להם, ואלה שמות בני ישראל ומה מאוד
צריך לזהר ולהשמר שלא ישנה שמו לשם עכו"ם פי מקרא
מלא דיבר הכתוב (בראשית ב' י"ט) וכל אשר יקרא לו האדם
נפש חיי הוא שמו פי נפשו ונשמתו קשורה בשמו ואמרו
רבותינו זכרונם לברכה (יומא ע"ו ע"ב) דשמא קא גרים ועל
כן בעת שמשנה האדם שמו לשם עכו"ם רחמנא לצלן הוא
מדחה בזה את נפשו ונשמתו הישראלית וממשיך עליו רוח
הטומאה מסיטרא דמסאכה רחמנא לצלן וידועים דברי
המפורשים בטעם ששינה פרעה את שם יוסף לצפנת פענח פי
ידע פי כל זמן שיוסף שמו ריחו לא יפג וטעמו לא נמר
והיה הוא ושמו קודש לה' ולתורתו ועבודתו ועלכן שת פרעה
עצות בנפשו לשנות שמו וחסב פי בזה יעבירוהו על דעתו
ועל דתו רחמנא לצלן אמנם העיד הכתוב ויצא יוסף על ארץ
מצרים (מקץ מ"א מ"ה) ויוסף היה במצרים (שמות א') פי
יוסף הצדיק לא שמע לעצת מנחש ומלחש ולא שינה שם
קדשו והיא שעמדה לו שעמד בצדקתו וידוע שבזכות ג'
דברים נגאלו אבותינו ממצרים שהיו מצוינים שם שלא שינו
את שמם לשונם ומלבושם ומרן החתם סופר בצוואתו נתן
בהם סימן ויבא יעקב של"ם ר"ת ש"ם מלבו"ש ר"ל שהיה
שלם בהם עד כאן דברי קדשו:

לשון

התבונן אחי ושים לבך לדברים אלו אשר בעוונותינו הרבים הדור פרוץ במלואו בשלשה עקרי ושרשי דת היהודית ובפרט בצעירי העם המה יקראו רק בשמות הנכרים אשר רובם ככולם שמות עבודה זרה ניהו ונדברו בלעגי שפה לשון העמים ועל ידי זה נסתמו עיניהם ולבם מבית ומחוץ בכפור לכפור בה' ובתורתו הקדושה ועל ידי כן יצאו מה שיצאו רחמנא לצלן ועדיין בן דוד לא בא ועל פרחך כל מי שיראת ה' נוגע ללבבו ותאמץ לעמוד על המשמר להיות שורר בביתו לגדלם ולחנכם לתורת ה' על ידי שיטע בלב בניו ובנותיו שם לשון ומלבוש איש הישראלי ועל ידי זה ימחר ויחל פדות נפשינו ויקוים בנו מי יתן מציו"ן בזכות שנהיה מצוינים ישועת ישראל וגו', וזהו גם בן יברכה ה' מציון בזכות הציון שתהיו מצוינים וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך וראה בנים לבניך שלום על ישראל:

מלבוש

לא ילבש מלבוש: הגה אמרו רבותינו זכרונם לברכה אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים בעוונותינו הרבים הרבה מהיראים אשר טפס היו לבז רחמנא לצלן מלבושים אותם במלבושי שחץ רחמנא לצלן ואומרים לא פעלתי און פי הלא קטנים לאו בני חיובא ניהו אמנם כבר הזהיר המלך החכם (משלי כ"ב) חנוף לנער על פי דרכו גם פי יזקין לא יסור ממנו ומה מאוד מתקו דברי הגאון הצדיק מורנו הרב יעקב אב בית דין דקהלת הומנא זכר צדיק לברכה בביאור

צט

הכתוב (שמות ג' כ"ב) "וּשְׂאֵלָה אֲשֶׁה מִשְׁכַּנְתָּהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ וּגְוֵי וּשְׁמָלוֹת וּשְׁמֹתָם עַל בְּנֵיכֶם וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם" דהיינו "וּשְׁמֹתָם" לכאורה שפת יתר הוא, אך הפונה שלא תאמר שישאלו ממצרים שמלות ונלבישו בהן בגיהן והרי כמעשה ארץ לא תעשו וגו' ובחוקותיהם לא תלכו וחללה לבני ישראל ללבוש מלבושי מצרים לכן אמר ושמתם שמה מחדש על פי דת יהודית על בניכם ועל בנותיכם עד כאן דברי קדשו וקלסיה רבנן לדבריו:

ובלב דוד (לחיד"א פ"ט) כתב שהסטרא אחרא רואה מי שמסלסל בשערו ומקפיד ללבוש כהשרים זאת אומרת דין הוא דיילי וכתיב ותתפשהו בכגדו ואמרו בזוהר הקדוש (וישב) כד שלט יצר הרע על בר נש קשיט ליה לבשויה ומסלסל בשעריה וכל שהוא הולך אחר המלבושים יצא בגרעון לבוש הנפש וסימנך וכגד בוגדים בגדו, רצה לומר ההולך אחר הלבוש בגד בנפשו להפשיטה ערומה עד כאן דעת קדושו:

מסוגל לישועה

טז אשר כל איש ואשה תיכף לא ילכשו עוד שום מלבוש אשר בו שמץ מנהו ממנהגי עפוי"ם וכו' אז בטוחני כד' כי יפר עצת שונאיכם תראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם (שם).

שמירה מפגעות:

יז המלבוש של אדם הוא שמירה לו מהחיצונים על פן צריך כל אדם ליזהר מאד מאד לכל ילך חס ושלום במלבושי

עכו"ם ופריצים, לא כמו אשר תדשים מקרוב באו בעוונותינו הרבים אנשים ונשים שלוכשים עצמן כמו עכו"ם ממש אוי להם ואוי לנפשם כי לא שהבגדים אלה אינם עושין שמירה לגוף אדרבה הם גורמים אחיזה לחיצונים יותר ויותר וגורמים לעצמן כל הרעות האלה שזכרנו רחמנא צילנו וישמרנו מהם עד עולם אן סוף, (דברי מנחם להגאון הקדוש מרימינוב זכותו יגן עלינו)

יח משמעות דעת הגר"א זכרנו לברכה דאפילו מלבושי עכו"ם שאינם לשם פריצות או לשם חוק אלא משום תועלת או כבוד או טעם אחר אפילו הכי אם לא היינו לוכשים מלבושים כאלו מעצמנו אלא משום שהנהיגו עכו"ם לילך בהם נרצה לדמות להם ולילך כמותן אסור לנו ללמוד מהם ולהתדמות כמותן ולהתלבש כמוהם שלא כדעת הרמ"א (פסקי הגר"א סימן קע"ח).

נתפס לסט"א

יט הגאון הקדוש החיד"א זכרנו לברכה פותב (ספר לב דוד פרק ט') ובכר אמרו חכמינו זכרונם לברכה כשהסטרא אחרא רואה מי שמסלסל בשערו ומקפיד ללבוש בשרים זאת אומרת דין הוא דילי (עין זוהר הקדוש נישב, דף קץ), וכל שהוא הולך אחר המלבושים יצא בגרעון לבוש הנפש וסימנה, ובגד בוגדים בגדו, רצה לומר ההולך אחר הלבוש בגד בנפשו להפשיטה ערומה.

קא

גורמת לפגיעות

כ אמרו במרגניתא דר"מ, שמלבוש גורם לפגיעות רבות, היינו אם מתגאה בהם או שהולך בדרך הגאווה והשחצנים (עד כאן בחיד"א שם).

כא בספר דברי יחזקאל (פרשת שמות) בשם גדול אחד לפרש הכתוב "ושאלה אשה משכנתה וכו' ושמלות ושמחם על בניכם ועל בנותיכם" והוי ליה למימר ותלבישו עצמכם ובניכם וגו' אולם אחד מהדברים שבשבילים נגאלו ממצרים שלא שינו מלבושם והיו צריכין לתפור מלבושים ששאלו מחדש שיהיו בדרך שהולכין ישראל והדרך שאחרי זה נתקטן המלבוש ואין ראוי רק לקטנים.

נחשב כעפוי"ם :

כב הצדיק הקדוש מהר"י מפעלזא זכותו יגן עלינו על מה שפירש"י (במדבר כ"א) על הכתוב וישמע הפנעני דעמלק שינה לשונו לדבר בלשון פנען ולבושים לבושי עמלק, ודיברו בלשון פנען כדי שישברו ישראל שהם פנענים ויתפללו שיתן הקדוש ברוך הוא הפנענים בידם עיין שם ותמה הגאון הקדוש זכר צדיק לברכה למה לא לבשו גם כן בלבוש פנעני, ותירץ דאם היו מלובשים בלבושם גם כן אז היו באמת פנענים. ומה יש ללמוד כמה להתרחק מלבושי עפוי"ם שלא להחשב כמותם בפרט אם אינו נזהר בלשונו, וגם בהלבוש הרי זה כעפוי"ם גמור. (טעמי המנהגים דף תקנ"ג).

נתפתה על ידי זה לתאונות עכו"ם:

כג ישראל הלוּבש בְּגָד גוי בְּכָל עֲבֹדָה זָרָה הֵיא זֶה הַגֵּם שְׁהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ מַה עֲבֹדָה זָרָה הוּא זֶה וְאֵין פְּנוּנְתוֹ אֵלָא לְלִבּוּשׁ אֶת הַבְּגָד הַעֲשׂוּי כֶּף וּכְף עִם כָּל זֶה בְּגָדֵי כָּל הַגּוֹיִם מְבֹרָא שִׁית נִתְקַן בְּגָד כִּי אִם כְּפִי בְּחֵי עֲבֹדָה זָרָה שְׁלֵהֶם עַל פֶּן אֲסוּר לְכַן יִשְׂרָאֵל לְלִבּוּשׁ בְּגָד כְּבִגְדֵיהֶם כִּי בְּקַל קַל וְחֹמֶר יִתְפַּתֵּה לְכָל הַתְּאוּנוֹת עַל פֶּן נִצְטוּר יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִלְכוּ בְּחֻקוֹת הַגּוֹי (אֲגָרָא רַבְּלָה — וַיִּשְׁלַח).

כד חֻבַּת מַחְאָה בְּעֲבֹדָה זָרָה: בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בֵּית שְׁלֵמָה (חֶלֶק יוֹרֵה דְעָה סִימֵן קצ"ז) הַתְּפִלָּא עַל רַב גְּדוֹל מְדוּעַ לֹא הִדְפִּיס וְהִרְעִישׁ עַל הַנְּשִׂיִם שְׁבַמְדִּינְתוֹ וְיֹוֹתֵר בְּעִירוֹ שְׁלֹבְשִׁים מְלִבּוּשֵׁי עֲכוּ"ם בְּלֵי שׁוּם הַכְּרַח וְאוּנְס רַק כְּדֵי לְהַתְּדַמּוֹת לְעֲכוּ"ם בְּמְלִבּוּשֵׁי שְׁחִץ, תְּפַח רוּחַם בְּזֶה בְּנֹדָאֵי הוּא בְּכָלֵל וּבְחֻקוֹתֵיהֶם.

דין הלוּבש כְּמוֹמֶר וְעֲכוּ"ם:

כה הַגָּאוֹן מוֹרִינוּ ר' שְׁלֵמָה קְלוּגֵר (שִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת טוֹב טַעַם נְדַעַת מֵהַדוּרָא קָמָא סִימֵן קפ"ח) הָאֵרִיף לְכַרֵּר שִׁיִּשְׂרָאֵל מְחֻיָּבִים לְהִיּוֹת מְצוּיָנִים בְּמְלִבּוּשֵׁיהֶם דְּכַר זֶה כְּתוּב בְּתוֹרָה, שְׁנוּי בְּנִבְיָאִים, וּמְשׁוּלֵשׁ בְּכַתוּבִים וְאוֹתָן הַלּוּבְשֵׁין מְלִבּוּשֵׁי עֲכוּ"ם מְפָנִי שְׁרוּצִין לְדַמּוֹת לְעֲכוּ"ם דִּינָם כְּמוֹמֶרִים וְנִחְשְׁבִים כְּעֲכוּ"ם.

שַׁעַת הַגְּזִירָה:

כו בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲמַרִי א"ש (יִוְרָה דַּעַה סִימָן נ"ה) אִוְדוֹת הַגְּזִירָה בְּמַדִּינַת פּוֹלִין שְׁלֵא יִשְׂאוּ נָשִׁים לִפְנֵי שְׁלֵשִׁים שָׁנִים אִם לֹא יִלְבְּשׁוּ מִלְבוּשֵׁי עֶפְרָם, וּמִצַּדֵּד דְּמִלְכָּד שְׁהוּא כְּמוֹ שַׁעַת הַגְּזִירָה יֵשׁ בְּמִלְבוּשֵׁי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי פּוֹלִין וְעִטּוֹפְתָם מִשׁוּם יְהוּדִית וְהַעוֹבֵר וּמִשְׁנֵה מִלְבוּשָׁיו עוֹבֵר מִשׁוּם וּבְחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ, כִּי דְלִפֵּי הַנִּרְאָה בְּעֵינַי מְרַבִּית עִם ד' הוּא לְבוּשׁ יְהוּדִית וְצָנִיעוּת וְהַמְשָׁנָה עֲטִיפְתּוֹ מוֹנֵר הוּא לְאַחֲרוֹ וּבְזֶה לְכוּלֵי עֲלָמָא כְּכֻלָּל וּבְחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ אִף עַל פִּי שְׂאִינוּ לוֹבֵשׁ מִלְבוּשִׁים הִלְלוּ דִי לְהַתְדַמּוּת לָהֶם, רַק כְּדִי שְׂיוּכַל לִיקַח אִשָּׁה וְכו', מִמִּילָא שְׂאִין לְהַתִּיר לְעַבּוֹר עַל לֹאוֹ זֶה בְּקוּם וְעִשָּׂה מִשׁוּם מְצַנֵּת פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה לִפְנֵי שְׁלֵשִׁים שָׁנָה.

אוּלָּם דַּעַת רַבֵּי אֲחֵרוֹנִים בַּע"א עֵינַי הֵיטֵב בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲמַרִי נוּעַם (חֶלֶק ב' סִימָן ו"ז) וְעֵינַי עוֹד בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת מְשִׁיב כְּהֶלְכָה (יִוְרָה דַּעַה סִימָן ז' ח') וּבְשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בֵּית שְׁלֹמֹה (חֶלֶק א' יִוְרָה דַּעַה סִימָן קצ"ו).

קִצַּת תְּלוּי בְּזָה:

כז עֵינַיִנו רֹאוֹת שְׁבַעַת הַזֹּאת כָּל דַּת יְהוּדִית תְּלוּי בְּזָה (אֲמַרִי נוּעַם חֶלֶק ב' סִימָן ט"ז)

גוּרָם לְהַתְעַרְבוֹת בַּגּוֹיִם:

כח אֵין לְבַקֵּשׁ חֲלִילָה וְחֲלִילָה שׁוּם קוּלָּא בְּדָבָר שְׂאִבוֹת אִבוֹתֵינוּ נִהְגּוּ כּוֹ אִיסוּר חֲמוּר בַּל לְלַבּוֹשׁ שׁוּם מִלְבוּשׁ כְּמִלְבוּשֵׁי עֶפְרָם וּפּוּק חֲזִי מַה עָלָה בְּאַרְצוֹת אַחֲרוֹת שְׁנַפְרָצוּ

שמה רחמנא ליצלן וזה גרם להם ראשונה וכו' ניתערכו בגוים וכו', ובפרט בדור הזה וכו' ואם אחר לובש בגדי עפוי"ם כרי להתדמות להם עובר בלאו, עיין שם (שאלות ותשובות בית שלמה חלק א' יורה דעה סימן קצ"ו).

אותן דברים המפורשין בחכמינו זכרונם לברכה (פרק במה אשה, ובתוספתא רשבת) אף על גב שאין הגוים נוהגין עכשיו בהם במקצת מקומות אסור לישראל לנהוג בהם כיון שכבר קבוע חוק זה לשם עבדה וזה שלהם ה' פמודה. (ב"ח בשם סמ"ג).

המלבושים לפי הזמן:

כט אם בימים הראשונים היו לובשים מלבושים אחרים ועתה לובשין מלבושים אחרים וראי אסור לישראל לילך מלבושים שנהגו בהם עתה וכמו שכתב הרמב"ם וכו' (מנחת חינוך מצוה רנ"א סמן קטן א'). ובב"ח פתב בשם סמ"ג שצריך הישראל להיות מוכרל מהם במלבוש מנהג וציבור ואפילו אותן שלא נזכרו בדברי חכמינו זכרונם לברכה, פי חכמינו זכרונם לברכה הזכירו הדברים שהיו נוהגין הגוים בימיהם והלא הם בכל מנהג שנתחדשו בכל הזמנים שצריך הישראל להיות מוכרל ממנהגם במלבוש, מנהג, וציבור.

מלבושי חזנים:

ל בספר ר"ח (יורה דעה קע"ח ב') בענין המנהג שנתחדש ללבוש כל שליח ציבור המתפללין לפני התיבה בבית הכנסת במלבושים שחורים כעין מלבושי הפוקרים בעת תפילתם

קה

וכתב שהוא מנהג רע ומכוער ואפילו יהיה בהם קצת שינוי
 כל שלראות העין הנה שדומה למלבושי כומרים אסור, וכן
 בכל מקום ובכל זמן אשר יעשו בני אדם חדשות ויש בו
 נטיה להדמות לגוים אסור וכל מי שביכולת בידו לבטלו
 מחוייב לבטלו. ועין עוד בספר שערי אמת ותפארת ארי
 (הלכות תפילין סימן ל"ב פנ"א סוף אות ד' תוכחת מגולה
 בעבדה זרה). ועין עוד בהקדמת מרפכת המשנה (ריש חלק
 א') דצנח פפרוכנא עבדה זרה. (עין דרפי תשובה קע"ח ו.)

המקילין בקנין:

לא בעוונותינו הרבים חדשים מקרוב באו כמה תלמידי
 חכמים ואנשי שם ששכיתם ועירם הולכים מלובש בכשרות
 והיתר ובימי הקנין שנוסעים למקום מעיינות הרחצה
 מתלבשים במלבושי עבו"ם (דרפי תשובה י"ט).

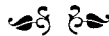
בגדים לבנים:

לב בשאלות ותשובות פנים מאירות (חלק ב' סימן קכ"ב)
 אוסר ללבוש בגדים לבנים בזה הזמן ועין עוד בדרפי תשובה
 סמן קטן ט"ז מה שכתב בעבדה זרה. ועין שם בענין בגדים
 אדומים.

להיות להוט אחר אכילה ושתייה:

לד צנה הבורא שלא ילך אדם בחוקות הגויים לרדוף אחר שרירות לבבו להיות זולל וסובא דכתיב בפרשת קדושים לא תלכו בחוקות הגוים, וחוקות הגוים זוללים וסובאים, עד פאן (יראים סימן עבדה זרה).

פרק ב'

חכמה חיצונית

א בשאלות ותשובות הרשב"א סימן שמ"ז הרפה להפליג באיסור לימוד חכמה חיצונית משום איסור הליגה בחוקות העמים (מובא בכנסת הגדולה יורה דעה קע"ח בהגה"ט א').

ועיין עוד מה שכתב הרשב"א (סימן תי"ד, תט"ו) חרמות ואיסורין על העסק בספרים חיצונים תסמר שערות אנוש על הרעש הגדול בקולי קולות שמרעיש שם ארץ ומלואה.

ב בד"מ (יורה דעה רמ"ו) בשם שאלות ותשובות הריב"ש סימן מ"ה למנוע מספרים חיצונים "פי לעקור דברי תורתנו ואנחנו בעלי האמת יודעים שתורתנו אמת וחקירתם אפס ותוהו וכבר אמרו בפרשת חלק ואלו שאין להם חלק לעולם הבא וכו' עד ורפי עקבא אומר אף הקורא בספרים חיצונים, וסיים בד"מ שם וכן הרלב"ג שהיה גם כן גדול בתורה הטהו

אותן חכמות מדרוך האמת כל שפן איך נעמוד אנחנו. וכמה ראינו שפרקו מעליהם עול תפילה והמצות בסיבת לימוד אותן חכמות, עד כאן לשונו.

ג בשאלות ותשובות חתם סופר (בהשמטות סימן קצ"ז) כתב בעוונותינו הרבים בעוונותינו הרבים הפרצה גדולה ההסתפקות בגלדי נכרים וקריאת ספרי חיצונים המוליכים קלות דעת וכו' ורב ומורה אשר הוא מכותבי פלסטר ומקוראים בספרי חיצונים ומהלועזים בלע"ז אסור לקבל תורה מפיהו וכמעמיד אשירה בהיכל ד'.

ד אפילו לצורך פרנסה אסור ללמוד חכמה חיצונית (שאלות ותשובות טוב טעם ודעת מהרורא ג' חלק ב' סימן פ"ז), מי שמבקש לו לחיות ופרנסה במקום המיתה (חכמה חיצונית) כופר בעיקר ואין לו חלק באלקי ישראל ובדאי נשמתו מעמלקים אשר הם היה בערב רב ומתאכזר על ישראל (אגרא דכלה בראשית, ועיין עוד שם בפרשת שלח) שמא תאמר דמחמת הפרנסה אתה צריך לעסוק בלימוד לשונות העמים ושאר ענינים, דע לך שזהו עצת יצר הרע בעוונותינו הרבים כי לא תפעל בזה כלום ולא יגיע לך מזה שום גדולה (צרור החיים להגאון הצדיק מסעליש בפתיחה לפרש הפסוק כי חוק לישראל הוא). וכל המלמד לבניו לשון נכרים וחכמות החיצונית כאילו מלמדו כל עבירות שבעולם. (אגד"כ בראשית) ועיין עוד מה שכתב בדרך פקודיך מצנת לא יראה לך חמץ. ועיין עוד בשאלות ותשובות הרא"ש (כלל נ"ה דין

ט' וְלַחֵם שָׁמַיִם (אֲבוֹת פָּרַק ד') וּתְשׁוּבַת בַּיִת הַלֵּל סִמָּן י"א
וּמְקָרֵי בִרְדָקֵי סוּף שְׁמוֹת בְּאוֹרֶךְ.

הַעֲתַקַת בְּמַה גְּרָגְרִים נָאָה בְּנוֹשָׂא זֶה מִמָּרְן הַחֲתָם סוּפֵר זְכוֹר צְדִיק לְכַרְכָּה

הַ הָאֵמֶת יוֹרֵה דְרָכָם כִּי גְלוּי לְפָנָיו יִתְפָּרֵךְ שְׁמוֹ כִּי אֵי אֶפְשֶׁר
לְהַבְדִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵיִתֵּר הָעַמִּים כִּי אִם בְּהַפְרִידָם מֵהֶם
וּמִדְרָכָם לְגַמְרֵי וְלֹא לְלִמּוּד חֲכָמָתָם בְּמַה שֶּׁהֵם מִשְׁתַּנִּים
עִמָּנוּ... וְכֵן בְּנִינוּ וְנִרְעֵנו אִם יִלְמְדוּ בְּתַחֲלִית גְּדֻלָּן פֶּשֶׁט
הַמְקַרְאוֹת וְחֲכָמַת הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם חוּץ לַתּוֹרָה אֲזֵי טָרָם יִגְדְּלוּ
וְיִגִיעוּ לְחֶלֶק הַדְּרוּשִׁים וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שֶׁהוּא הָעֵיקָר וְטָרָם
יִגִיעוּ לָזֶה כְּבָר בְּחֵרוֹ בְּהַפְקִירָא וּכְפָרוֹ בַד' וְתוֹרָתוֹ כְּאֶשֶׁר
עֵינֵינוּ הִרְאוֹת בְּדוֹר הָרַע הַזֶּה מִכַּמָּה מְדִינוֹת שֶׁהִפְכוּ הַסֵּדֶר
שֶׁקִבְעוּ רֵאשׁוֹנִים וְנִכְשְׁלוּ וְאִין אֶחָד מֵאלוֹ הַבְּנִים שְׁלֹא יֵצְאוּ
מֵהַדַּת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים וְאִין אֶחָד מֵהֶם חָפֵץ בְּתַלְמוּד ש"ס
וְהוֹרָאת אֲסוּר וְהֵיִתֵּר וְלֹא יֵצְלִיחַ מֵהֶם לְהַצְלִיחָה אֲמִיתִית.
(דְּרָשׁוֹת חֲתָם סוּפֵר דָּף קי"ב).

ו אֵךְ לְהִיּוֹת רַע וּמַר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַפְּרָצָה הַגְּדוֹלָה
הַהֲסַתְּפָקוֹת בְּיַלְדֵי נְכָרִים וּקְרִיאַת סִפְרֵי חִיצוֹנִים הַמוֹלִידִים
קְלוֹת דַּעַת, וְדִין גְּרָמָא לְדַבְרֵי סְכָלוֹת שְׁדִיבֵר, עַל כֵּן הַטְּלַתִּי
עָלָיו בְּחֵרָם וּשְׁבוּעָה דְאוֹרִייתָא בְּפוּעַל מִמֶּשׁ שְׁלֹא לְקִרוֹת
בְּסִפְרֵי חִיצוֹנִים... וְאִם הַמְצָא שְׁעֵבֵר עַל הַהֲנוֹכֵר לְעִיל הָרִי
שְׁחִיטָתוֹ נְבִילָה וְקוֹלוֹ בְּקוֹדֶשׁ לֹא יִשְׁמַע עוֹד (שְׁאֵלוֹת
וּתְשׁוּבוֹת חֲתָם סוּפֵר חוֹשֵׁן מִשְׁפָּט סִמָּן קצ"ו).

קט

ז שאר החכמות יש בהם טומאה והן מרחיקין את האדם מן התורה והקדושה (חתם סופר בתו"מ רברים ס"ב).

ח ולעומת זה המערב ספרי הגיון עם דברי תורה עובר על חודש בשוד וחמור יחריו ואם הוא מנהיג ישאל מנהיג בפלאים (שאלות ותשובות חתם סופר אודח חיים סימן נ"א דבור המתחיל ידענא).

ט אם לא תלמד ספריהם ומעשיהם אז הקדוש ברוך הוא מבטיח דלא ימצא לעולם בך מעביר בנו ובתו באש וקוסם קסמים וכדומה. (תורת משה על התורה פרשת שופטים).

דבר שאינו ראוי לישראל:

י כבר כתב מהרי"ק דאפילו דבר שהוא לכבוד או לשאד תועלת אם הוא דבר שאינו ראוי לישראל מצד צניעות או טעם אחר מוכח דעושה כן כרי לרמות להם ואפילו אין פוננתו לרמות דברים שבלב פהאי גוונא אינם דברים ומוכחא מילתא דעושה כרי לרמות ועובר משום בחוקותיהם (שאלות ותשובות מהר"ם שי"ק יורה דעה קס"ה).

פָּרָק ג'

שמות פֶּשֶׁל עֶפוֹי"ם

שם עֶפוֹי"ם :

א אֲשֶׁר שָׁאֵל שֵׁיִשׁ בְּנֵי אָדָם שְׂמֻכְנִים עֲצָמִים בְּשֵׁם הַגּוֹיִם וּמַעֲלָתוֹ נ"י הוֹכִיחַ אוֹתָם דְּהָרִי אָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ שְׁבֻכּוֹת זֶה שְׁלֵא שֵׁינוּ אֶת שְׂמִם זְכִינוּ לְצֵאת מִמִּצְרַיִם וְהֵם מְשִׁיבִים שְׁלֹזָה דִּי בְּמָה שֵׁיִשׁ לָהֶם שֵׁם יְהוּדִי לְקִרוּתָם בּוֹ לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה וְזֶה דְּבַר הַכֵּל וְטַפְשׁוֹת כִּי נִדְאִי יֵשׁ בְּזֶה אִיסוּר דְּאוּרִייתָא... וְכַשֵּׁם שְׂאִסוּר לָנוּ לְהִדְמוּת לָהֶם בְּמַלְבוּשָׁם וּבְשֵׂאֵר מְנַהֲגֵיהֶם ה"ה וְכֵל שְׁפָן דְּאִסוּר לְדְמוּת לָהֶם בְּשִׂמְם וְעֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שְׂנְאָמַר בְּהֵם וַיְהִיָּה שֵׁם לְגוֹי גְדוֹל וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה מְלֻמֵּד שֶׁהָיוּ מְצוּיָנִים שָׂם. (שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת מֵהַר"ם שִׁי"ק יוֹרָה דְּעָה קס"ט).

ב נִתְקַיִים בְּנוֹ הַקְּרָא כִּי דוֹר תְּהַפְּכוֹת הָמָּה שְׂאִכּוּתֵינוּ וְכֵל הַדְּרוֹת אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ הִיָּה עֲלֵיהֶם עוֹל הַגְּלוּת בְּתַקְפוֹ וּמְכַל מְקוֹם לֹא שֵׁינוּ אֶת שְׂמִם וְלֹא הִיָּה לָהֶם שֵׁם הַיִּשְׂרָאֵלִי לְבִיוֹשׁ וְלִבְזוּן אֲדַרְבָּה הִיָּה לָהֶם שֵׁם הַיִּשְׂרָאֵלִי לְכַבוֹד וְלַתְּפָאֶרֶת... ג וְעַכְשָׁיו שֶׁהוֹקֵל כּוֹבֵד הַגְּלוּת וְאִין הַיִּשְׂרָאֵלִים מְבוֹזִים בֵּין הָאוֹמוֹת הֵם מְשִׁנִּים שְׂמִם וְלִשׁוֹנָם כְּדִי לְדְמוּת עֲצָמֵן לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם, (שָׂם).

ד אֲנִי מְזַהֵיר בְּמָה פְּעָמִים בְּדְרָשׁוֹתַי עַל הָאִיסוּר הַהוּא וּבַעֲזוּהִי"ת לֹא שְׂמַעְתִּי שִׁילְמֵדוֹ חֵס וְשְׁלוֹם לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשִׂים הַקְּלִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, וְרֵאוּי לְכֵל בְּרַיִשׁ הַנְּאָמֵן לְד'

קיא

ולתורתו להזהיר את בני ביתו ואת הסרים למשמעתו על ככה
והשומע ישמע ותבוא עליו ברכת טוב (שם).

ה בצוואתו החתם סופר זכר צדיק לברכה פתב "הזהירו
משינוי השם".

הליכה לתיאטער ומאנוי :

מבואר מזה דללכת בטיאטער ופיוצא בזה אסור מן
התורה, וכן פתב בספר אלה המצות (למהר"ם חאגיז) ובספר
אוצר החיים (מצנת לא תעשה רס"ג) ועיין עוד מה שפתב
בשאלות ותשובות ערוגת הפשם אורח חיים סימן ל"ט
ובראשית חכמה שער הקדושה (פרק י"ב) ומ"א רכ"ד סימן
קטן ג' וסימן ש"ז סימן קטן כ"ב, (שמע ישראל חלק א'
סימן טו"ב).

* * *

פרק ד'

גילוי שער באשה

א. וכן נמי תחת סוג לאו זה נכנס איסור גילוי שער באשה
שהוא ערנה דאין להקל בו כל עיקר פי כבר קראו לה איזו
היא עוברת על דת יהודית יוצאה וראשה פרוע פי הוא מנהג
הצניעות שנהגו בו בנות ישראל והוא דבר מוספם בתורה
שבכתב והוא לאו זה דמפורש במשנה והתלמידים וכל
הפוסקים באין חולק, דהואיל וכן ראויה האשה הפורצת גדר
זה שגדרה תורה שבכתב ושבעל פה להיות נקראת הומיה

וסוררת ועל דת משה ויהודית וגופה היא אוכדת (אלה המצוות למהר"ם חאגיז מצנה רס"ב, עין שם שבזימים הקדמונים גם אימות העולם נהגו כזה).

* * *

פרק ה'

לשונות העכו"ם

א בתורת משה למרן חתם סופר זכר צדיק לברכה (ריש פרשת דברים) דמי שלמד והרגיל עצמו לדבר בלשונותם לגוייהם אותו לא תיכון לשונו לדבר אל כל ישראל להורות לעם ד' ורפי ד', עיין שם.

ב מבואר בירושלמי פרק קמא רשבת כי לשונות העמים הוא מי"ח דברים שגזרו בית שמאי ובית הלל שלא ישנו את לשונם וכן מבואר בסמ"ג (לאוין י"א) שאלות ותשובות חתם סופר אבן העזר חלק ב' סימן י"א דבור המתחיל שוב תמהתי).

ג בספר ורפי יושר (פרשת חקת) מוכיח מרש"י שאם אדם לובש מלבושי עכו"ם ומדבר בלשונו אז נחשב כמו עכו"ם רחמנא ליצילן.

ד בספר ייטב פנים (לי"ב מצות או' כ"ב) דזה אמת וברור כי אותן שהורגלו לשנות שמן ולשונם ללשונותם יצאו מדת ישראל ויעזבו את תורת ד' ואת עדותיו.

ה נאמר "לא תלכו וגו'" ונאמר "ובחוקותיהם וגו'" ונאמר "השמר לך וגו'" הכל בענין אחד הוא מזהיר שיהא ישראל

קיג

מובדלין מן העכו"ם במלבוש-במנהג-בדיבור. (סמ"ג לא תעשה נ').

ו וּבְסֵפֶר רַבֵּר הַמֶּלֶךְ (שַׁעַר ב' פ"ט) וְנֵה לְשׁוֹנוֹ: וְהַעֲיָקֵר שְׁצָרֶיךָ הָאָדָם הַיָּשָׁר אֲשֶׁר יֵרָאֵת ד' עַל פְּנֵיו לְכָל יְפוּל בְּשַׁחַת צִיָּה וְאֶבְרוֹן לְהַרְחִיק כָּל אֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂין. הֵן בְּמִנְהַג הֵן בְּבִגְדִים הֵן בְּדִיבּוּר הֵן בְּהִלְכָה עַד כַּאֲן לְשׁוֹנוֹ.

ז כְּתוּב בְּפָנֵי יִשְׁשֹׁכָר (חֹדֶשׁ נִיסָן דְּרוֹשׁ י') דְּבָרִית הַלְשׁוֹן מְכוּוֹן נֶגֶד בְּרִית הַמָּאוֹר וְהַרְגִּיל בְּלְשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִם פּוֹגֵם בְּבָרִית הַלְשׁוֹן הֵנָּה מְסוּכָן חָס וְשְׁלוֹם לַחֲטוּא בְּבָרִית הַמְעוֹר בְּעֵרִיּוֹת אוֹ כְּהוֹצֵאת ז"ל חָס וְשְׁלוֹם, עֵינֵי שָׁם וְעֵינֵי עוֹד תָּנָא רַבִּי אֶלְיָהוּ פָּרַק כ"ד.

לְשׁוֹן וְכֶתֶב לְאוֹמִים:

ח בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ לֵב הָעֵבֶרִי (חֻלְק א' אוֹת ל"ג) מְבִיא מַעֲשֵׂה פְּלֵא בְּזֵה הַלְשׁוֹן: נֹדַע לִי בְּעֵרוֹת אֲשֶׁר פָּעַם אֶחָד בְּחַיֵּי רַבֵּינוּ הַגָּאוֹן מֵהַר"ד רִיִּיטֶשׁ זָכָר צָדִיק לְבָרְכָה אֵב בֵּית דִּין עִיר חֲדָשׁ (תַּלְמִיד נו"ב שֶׁל בַּעַל אִמְרֵי א"ש זָכָר צָדִיק לְבָרְכָה) עָלָה עַל רַעַת אֵינָה קְצִינִים שָׁם שְׂרָצוֹנִם לְלַמֵּד אֶת בְּנֵיהֶם לְשׁוֹן וְכֶתֶב לְאוֹמִים וְלַתְּכַלִּית זֶה הִבִּיאוּ מוֹרֵה אֶחָד לוֹעִ"ז, וּפְאֲשֶׁר שָׁמַע הַגָּאוֹן הַנֶּזְכָּר לַעֲלֵל כֵּן עָשָׂה עֲצָמוֹ כְּמַחְרִישׁ, וּבָעַת תְּפִילַת הַמִּנְחָה בְּשַׁבַּת קִנְיָה הַמְצוּוֹת וְעָלָה לְסֵפֶר תוֹרָה וְהַמּוֹרֵה עָמַד סְמוּךְ לְבִימָה וְאַחַר אֲשֶׁר בִּירַךְ בִּירְכַת הַתוֹרָה אָמַר בְּקוֹל גְּדוֹל "מִשֶּׁה רַבֵּינוּ מְסַר לָנוּ מִיַּד ד' ס"ת רַבִּינָא וְרַב אֲשֵׁי מְסַרוּ לָנוּ תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וְעַכְשָׁיו בָּא הַחֲצוּפָה הַזֶּה לַעֲקוֹר שְׁתֵּי תוֹרוֹת יַעֲקֹר הוּא, וּמוֹבְטָח אֲנִי שֶׁהִילָד שִׁיהִיָּה תַחַת יָדוֹ יֵצֵא

לתרבות רעה ואימת מות נפלה על אלה הבעלי בתים, ומיד בפוקר אור שלחו המורה למקומו הראשון, וכו' עד פאן לשונו.

ט עור שם בספר הנזכר לעיל (חלק ב' דף 170) הביא מעשה נורא מספר משנת חכמים למהר"ם חאגיו דף פ"ח (דבור המתחיל מעשה שהיה) הביא בשם קדוש אחר שקידש שם שמים ברכים וסבל עינויים קשים ומרים קודם מיתה ושריפה שגזרו עליו וקיבל עליו הכל בשמחה רבה והתנדה (בין השאר) דמה שגזרו לתתוך לשונו מפני שלמד לשון לטיין ושאר לשונות העמים ומה שגזרו עליו לרצץ את מוחו מפני שהיה מהרהר בדברי חכמות העולם ופוסק מדברי תורה ומסנים ולכן היה מצוה לבני ישראל להתרחק מן השררה והמתלוקת ומללמד את בניהם שום לשון מלשונות העמים עד פאן לשונו.

י בספר מקרי דרדקי להגאון הקדוש רבי הלל מקאליי זכר צדיק וקדוש לכרכה בהקדמה לקונטרס לרחק חכמות זרות וזה לשונו: ושמעתי זה רבות בשנים בשם הקדוש מהרצ"ה מזידיטשוב זצלה"ה שאמר שמלחמת גוג ומגוג יהיה שיטריח להסית על לימודי חכמות זרות. עד פאן לשונו.

יא בספר פתח האהל (להגאון הצדיק מקאשוי שליט"א) דף רנ"ה וזה לשונו: ומתנאים הנצרכים והנחוצים כשבנין בנין ומפל שפן היסוד שיהיה החומר לבנין וך ונקי מפל שום מעורבת זרות, דאם לא יהיה וך ונקי בלי שום מעורבת

חכמות חיצוניות ולימודי חול המטמטמים לב הנער אז חס
ושלום מסופן כל הבגנן כי תורה כזו אין בפתח להגן על מנת
שצריכה להגן, עד כאן לשונו.

* * *

פרק ו'

גילות הזקן:

א לדעת הרבה פוסקים מאוד יש בהסרת הזקן (בארד)
משום חוקות הגוי אפילו במעבירו שלא בתער רק במספריים
או בסם.

(בספר הדרת פנים זקן — חלק ב' פרק ד' מעתיק יותר
מחמישים פוסקים דסברי הכי ומהם עזרא, ראב"ן, רמח,
רא"ה, תה"צ, אברבנאל, ספורנו, של"ה, ב"ח, ספר יעב"ץ,
הפלא"ה, צמח צדיק, מנחת חינוך, שאלות ותשובות אמרי
א"ש, שאלות ותשובות מהרש"ם, חזון איש, ועוד).

פאות שבראש: פאות הראש כמו אות ברית קודש

ב עיין שאלות ותשובות מהר"ם בריסק (חלק ב' סימן צ"ח)
וזה לשונו: ומניחין לו הפאות שבראש אשר בזה ישונה מכל
העמים למען לא יתבולל ויתערב עמהם והוא אות לבני
ישראל כמו אות ברית קודש, ומוכן הדבר שהוקא בשדה חמד
בשם כמה חכמי קדם שהמנהג בירושלים לעשות שמחה בעת
התגלחת שהוא כעין השמחה שעושין בעת עשיית האות בכרית
קודש, וזכרון אחד לשניהם, עד כאן לשונו.

קול צְנוּחָה מֵהַגָּאוֹן בְּעַל יַעֲרוֹת דָּבֵשׁ זצ"ל

ג בספר יַעֲרוֹת דָּבֵשׁ (חֶלֶק א') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:

וְתַמְהַנִּי אֵיךְ הֶעֱזִיזוּ לומר י"ג מִדּוֹת וְקוֹרְאִים בְּקוֹל ה' וכו' כִּי אֵלוֹ הַשְּׁנַי שְׁמוֹת הֵם בְּכַחֲנִית שְׁנֵי הַפְּאוֹת, אֲךָ זֶה הוּא הַכֹּל מִפְּאֵת שְׁמֵדְמִין לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה גוֹיִים כּו' עֲיִין שָׁם. לְכֵן בֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים מְחוּבָּבִים לְחוּס עַל כְּבוֹד שְׁמַיִם וְשְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים ב"ה, וְלֹא יִסְפְּרוּ שִׁיעוּרֵי פְּאוֹת הָרֵאשׁ, וְלֹא יִמְחוּ חֵס וְשְׁלוֹם שְׁמוֹת כְּבִיכּוֹל וְלִזְרָקֵן עַל הָאֲשָׁפָה בְּקִרְיַת חוּצוֹת וְיִרְמוֹס לְאַרְץ כְּבוֹדוֹ כְּבִיכּוֹל חֵס וְשְׁלוֹם. וְלֵב מִי לֹא יִירָא אֶת שֵׁם הַגְּדוֹל הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא וְלֹא תַחֲלָלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשֵׁי כְּתִיב, וּמִכָּל שֶׁפֶן בְּאַרְץ הַקְּדֹשׁ וּבְעִיר בֵּית הַמֶּלֶךְ שְׁצָרִיכִין בְּיוֹתֵר לְהִיּוֹת זְהִיר בְּכְבוֹד שֵׁם קְדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְלִשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם. וְגַם אֵלוֹ הַמְּטַמְּיִים פְּאוֹת רֵאשֵׁם תַּחַת אֲזַנֵּיהֶם אוֹ מִמַּעַל לְרֵאשֵׁיהֶם הֵרִי זֶה דוֹמָה שְׁמַתְבַּיֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאוֹתוֹת שֵׁם קְדוֹשׁ וְאוֹמְרִים וְאוֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאיֵנוּ. וּמָה גַם בְּאַרְץ הַקְּדֹשׁ בְּחֲצָרוֹת בֵּית ה' וּבְתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְכַרְכָּה (שִׁיר הַשְּׁרִים פָּרָק ב') צְאִינָה וְרָאינָה [פִּי] שִׁירָאָה בְּחוּץ לְעִיל כָּל בְּנוֹת צִיּוֹן בְּנִים הַמְּצוּיִינִים לִי בְּתַגְלַחַת כּו' פְּשִׁיטָא שְׁזֵהוּ כְבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהוֹלְכִים בְּחֲצָרוֹתָיו וְכֹל שֶׁפֶן בְּבֵית פְּלִטְרִין שְׁלוֹ אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹתָיו וְהַאוֹתוֹת לֹא תִנְכְּרוּ חֵס וְשְׁלוֹם, וְהָבוּ לֵה' כְּבוֹד שְׁמוֹ לְרַעַת כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עֵירֶךָ וְעַל עַמְּךָ אָמֵן.

פֶּרֶק ז'

צורת ארִיָה על ארון הקודֶשׁ:

א הנה נתפשט אצל הרבה חרדים לצייר על פְּרוֹכֵת של ארון הקודֶשׁ או סֶפֶר תוֹרָה צורת ארִיָה וּפְתָר על ראשו וְאֵין הם יודעים שִׁמְנֵהָג זֶה נִלְקַח מִן הָעֶכוּ"ם וְאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ מִשׁוּם חוקות הגוי (עֵינֵין שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת הַרְדָּב"ז חֵלֶק א' סִימָן ק"ז, וּבְנִסָּת הַגְּדוּלָה סִימָן קע"ח אוֹת ג').

בְּנִינִים כְּעֶכוּ"ם:

ב לא יבנה מקומות כְּבִנְיַן הַיְכָלוֹת שֶׁל עֶכוּ"ם (רַמְבַּ"ם שָׁם).

תַּעֲנוּגִים שְׁלֵהֶם:

ג בְּחֻקוֹתֵיהֶם לֹא תֵלְכוּ, שְׁלֹא תֵלְכוּ בְּנִימוֹסוֹת שְׁלֵהֶן בְּדָבָרִים הַחֻקִּין לָהֶם כְּגוֹן תִּיאַטְרָאוֹת-קַרְקֶסָאוֹת-וְאֶסְטְרִיות. (תוֹרַת כְּהֵנִים אַחֲרֵי פֶּרֶק י"ג אוֹת ה').

תִּיאַטְרָאוֹת — פִּירֶשׁ"י (עֵבֶדָה זָרָה י"ח): מְקוֹמוֹת שְׁנֹאֲסָפִין לְשַׁחֵק וְלַצּוֹן. קַרְקֶסָאוֹת פִּירוּשׁ מִהַרְשָׁ"א (שָׁם): לִיצְנוֹת שְׁעוֹשִׁין בְּכַתִּי מִשְׁתָּאוֹת.

וְעֵינֵין עוֹד בְּעֵבֶדָה זָרָה (י"ח) דְּהוּא הַדִּין שְׁאָסוּר לַעֲמוֹד כְּבִנְיַגִּיּוֹן שְׁלֵהֶם וְהֵינּוּ צִידַת חֵיוֹת ע"י כְּלָבִים (כְּמוֹ שְׁפִירֶשׁ"י) וְצִרִיכִין לְהַתְרַחֵק מִכָּל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁהֵם לְשֵׁם שְׂמִחָה וְשַׁחֵק (עֵינֵין בְּרֶשׁ"י) וְכֵן מְבוֹאֵר בְּחִינוּךְ (מִצְנָה רס"ב).

ספר

נפש ישיעי

על מאכלות אסורות

חלק ראשון

בו יבואר כי שמירת הגוף והנפש ממאכלות אסורות הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתן, גם יבואו בו דברי התעוררות לבאר גודל הפגם המגיע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"ו, והתועלת כזה וכבא למי שנוהר ונשמר ממאכלות אסורות

כ"ו לקטתי בעזר צודי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים וזה"ק תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסד מגדולי האחרונים זלה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים בלהבת אש, מלהיבים נפש האדם לשמור מאד לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בפנים הספר.

תקותי כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבבות בני ישראל, וזה יהי פרי עמלי להסיר המכשלה הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם.

נאסף ונלקט על ידי

הק' שלום יודא גראס

רב רקהל, מגן שאול" ד, האלמין" וד"מ בישיבה וכולל, בית ישיעי"
"מכון להוראה בשחיתות וכדיקות"

נרפס פעם ראשונה בשנת תשל"ג

ועתה יוצא לאור בהוצאה שביעית

ע"י תלמידי הישיבה והכולל "בית ישיעי"

"מכון להוראה בשחיתות וכדיקות"

שנת תשמ"ג

ברוקלין יצ"ו

הוצאת

אמונה פאברלישינג

קיט

ספר

גילוח שערות וצפרניים

בו מבואר:

- א. נחיצות גילוח השערות מזמן לזמן
- ב. זמני גילוח שערות וצפרניים
- ג. פוּנָה לקיום המצוה
- ד. סדר הקציצה
- ה. נטילת ידים לאחריה
- ו. התנהגות בצפרניים שנקצצו
- ז. גודל הגרעון בגידול שערות וצפרניים גדולים

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי"
"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפיית המצות השלם (י' חלקים): גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זכחו זכחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוזה שלום (על הל' מזוזה); מנוחת שלום (הרצה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכו"ם ו"סימילאק"); נפש ישעי' (על מאכלות אסורות. הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס

שנת תשמ"ח

ברוקלין יצ"ו